

Managementsamenvatting

Weer naar de werkplek

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2021/175

Datum

juli 2021

Opdrachtgever

I&O Research

Auteurs

Ester Hilhorst
Coen Schuring
Nathalie Theelen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

1 Managementsamenvatting

1.1 Inleiding

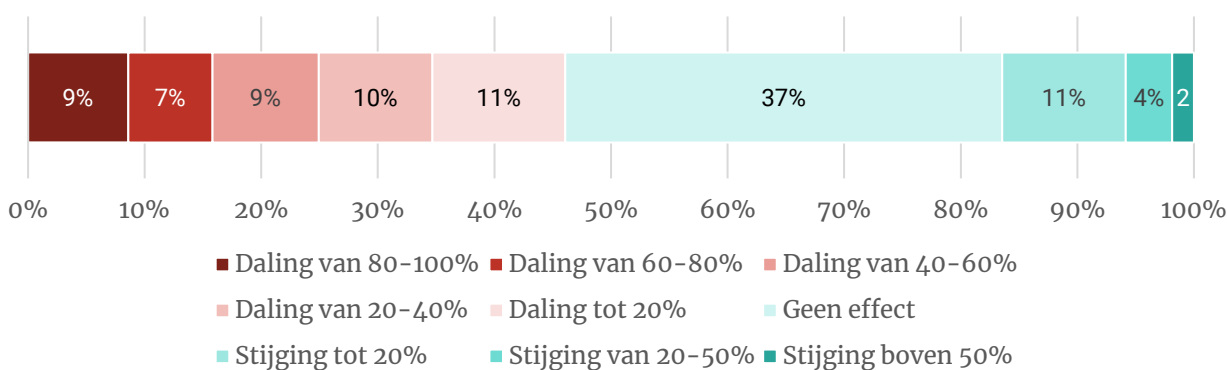
Dit onderzoek staat in het teken van het (verwachte) einde van de coronamaatregelen en de terugkeer van veel werknemers naar het kantoor of de bedrijfsomgeving. Dit onderzoek brengt in beeld hoe ondernemers tijdens de coronamaatregelen zijn omgegaan met de restricties om op locatie te werken en hoe ze aankijken tegen een terugkeer van het personeel naar de werkplek. Dit onderzoek is vond eind mei 2021 plaats in het I&O Research Ondernemerspanel. Dit panel is opgericht in het tweede kwartaal van 2021. In totaal vulden 2.272 ondernemers de vragenlijst in. De onderzoeksresultaten uit het I&O Ondernemerspanel zijn gewogen op het aantal fulltime werkzame personen en de sector waarbinnen de ondernemingen werkzaam zijn. Daarmee zijn de resultaten representatief voor alle ondernemers in Nederland op deze aspecten. Waar mogelijk worden de uitkomsten van de Ondernemerspeiling vergeleken met eerdere onderzoeken onder werkenden in het I&O Research Panel. In dit rapport is vergeleken met de peiling van juni 2021, ingevuld door 2.004 Nederlanders van 18 jaar of ouder.

1.2 Steun voor beleid

1.2.1 Bijna helft ondernemers zag maandomzet vanaf 2019 dalen

Bijna de helft van de ondernemers (46%) zag de maandomzet tijdens de tussen april 2019 en april 2021 dalen). Ruim een derde (37%) zegt dat corona geen effect heeft gehad op de maandomzet. Een zesde zag de maandomzet tijdens de coronacrisis stijgen (16%). De grootste stijgers zijn grotere ondernemingen in de groot- en detailhandel. De grootste stijgers zijn grotere ondernemingen in de groot- en detailhandel. Vooral ondernemers in de horeca, de cultuursector en bij bedrijven met 2 tot 5 werknemers ervaren omzetsdaling.

Welk effect heeft de coronacrisis op uw maandomzet (april 2021 vergeleken met april 2019)? n=2.171

Gemiddeld hebben ondernemingen in mei minder medewerkers in dienst dan in maart 2020.

Klappen coronarestricties vallen vooral bij mkb-bedrijven in horeca en detailhandel

Aan ondernemers is gevraagd welke situatie naar verwachting na de coronacrisis het meest van toepassing is op hun organisatie. Een kwart van de ondernemers verwacht matig of sterk negatieve gevolgen na de crisis te verwachten. Twee procent zegt dat de voorzetting van hun organisatie wordt bedreigd. Ruim de helft van de ondernemers aan dat de verwacht nauwelijks en een vijfde voorziet positieve ontwikkelingen bij het opheffen van d restricties. De ondernemers

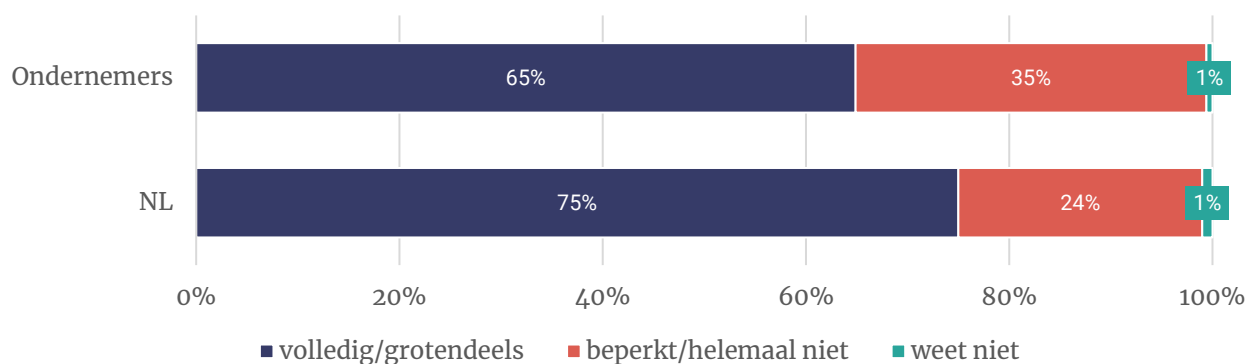

die negatieve gevolgen ervaren, vinden we vooral bij bedrijven met 2 tot 5 werknemers, in de horeca en detailhandel. Een derde van de ondernemers die negatieve gevolgen verwacht, denkt er na zes maanden tot een jaar weer bovenop te zijn. Vier op de tien ondernemers verwachten dat dit een jaar zal duren.

1.2.2 Meerderheid eens met corona-aanpak kabinet

Twee derde van de ondernemers en driekwart van de Nederlandse bevolking staat volledig of grotendeels achter de algemene corona-aanpak van het kabinet.

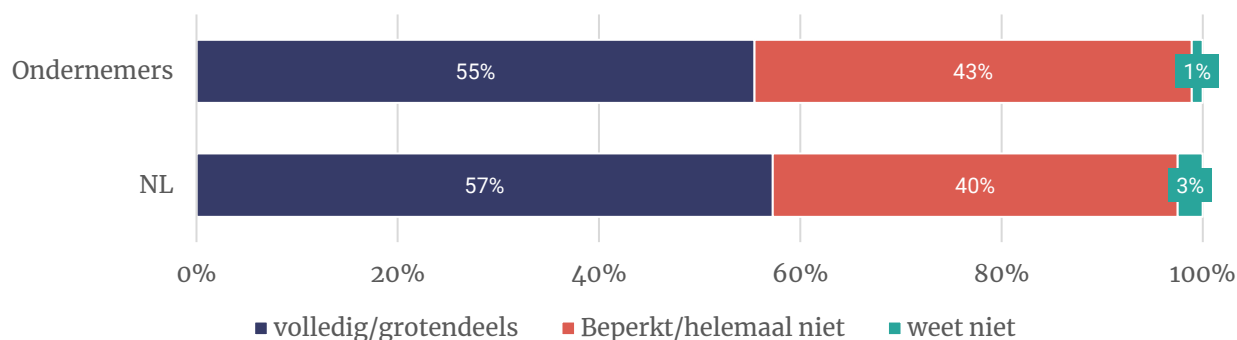
In hoeverre staat u achter de algemene aanpak van de coronacrisis door het kabinet? n=2.272 (ondernemers in mei) en n=2.004 (Nederlanders in juni)

Meerderheid eens met corona-aanpak kabinet rondom economie

Over de corona-aanpak van het kabinet met betrekking tot de Nederlandse economie is men minder tevreden dan over het algehele coronabeleid. Toch staat ruim de helft van de ondernemers (56%) en Nederlanders (57%) volledig of grotendeels achter de aanpak van het kabinet.

In hoeverre staat u achter de aanpak van het kabinet als het gaat om de Nederlandse economie? n=2.272 (ondernemers in mei) en n=2.004 (Nederlanders in juni)

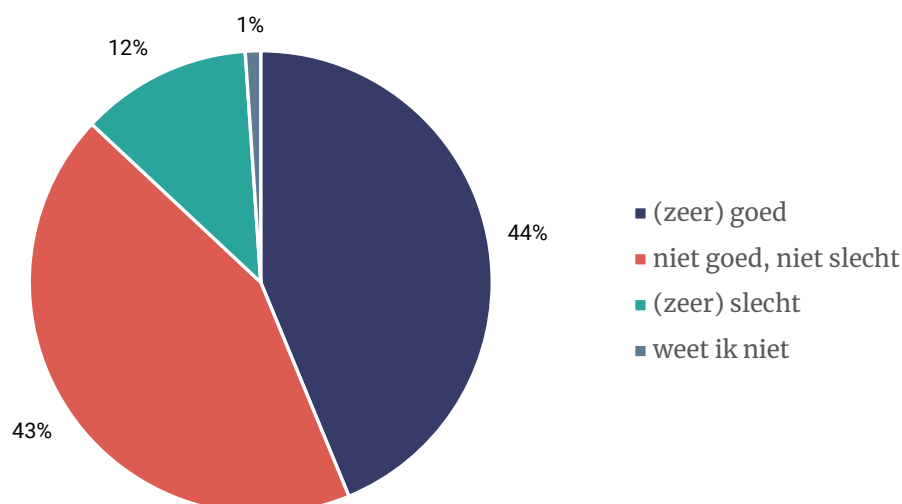

Bijna helft ondernemers positief over staat economie

Ruim twee op de vijf ondernemers (44%) ondernemers vonden de stand van de economie in mei 2021 (zeer) goed. Een vergelijkbare groep in omvang (43%) vond de economie niet goed en niet slecht. Twaalf procent is ontevreden. Driekwart van alle ondernemers verwacht dat de economie in de komende twaalf maanden (tussen mei 2021 en mei 2022) verbetert.

Beoordeling van de Nederlandse economie op dat moment. n=2.272 (ondernemers)

1.2.3 Meerderheid ondernemers vóór invoering coronapaspoort, met bepaalde voorwaarden

Driekwart van de ondernemers vindt de invoering van een coronapaspoort een goed idee, al dan niet onder voorwaarden. Het paspoort geldt dan als een bewijs van niet-besmettelijkheid voor mensen die zijn gevaccineerd, zich hebben laten testen of onlangs corona hebben gehad. Met dit paspoort zouden mensen meer vrijheden kunnen krijgen. Een derde denkt dat het paspoort kan bijdragen aan het hervatten van de werkzaamheden zoals voor de crisis. De helft van de ondernemers is het daar niet mee eens.

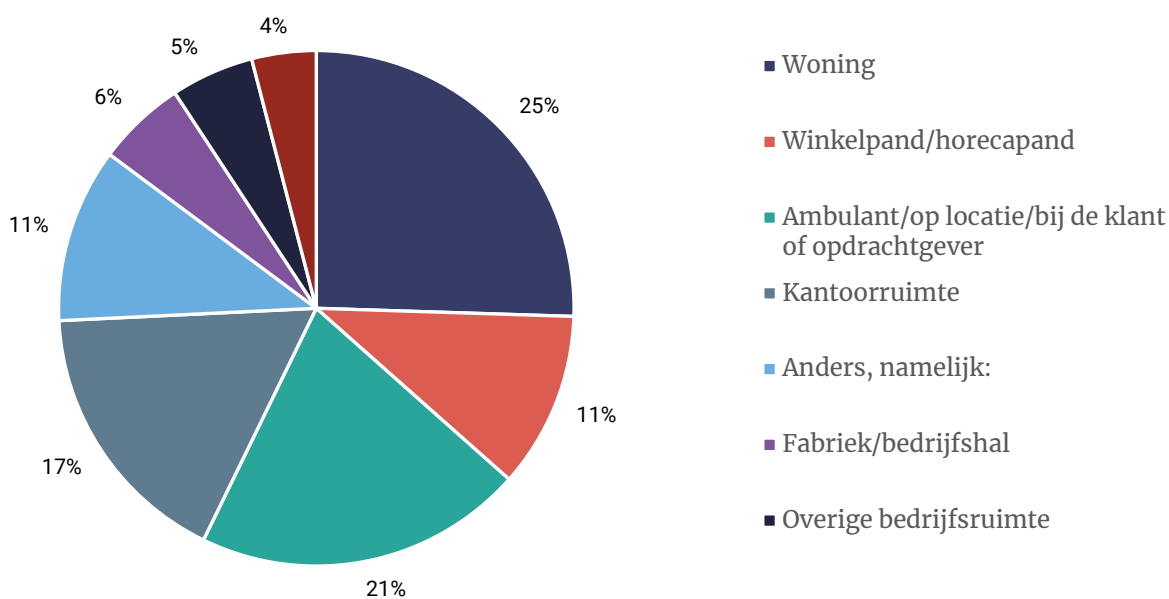
1.3 Werkzaamheden en aanpassingen

1.3.1 Ruim helft ondernemers heeft geen formele bedrijfsruimte

Zes van de tien ondernemingen hebben geen formele bedrijfsruimte. Zo is een kwart van de ondernemingen aan huis gevestigd en werkt een vijfde van de ondernemers ambulantly of op locatie. Vier op de tien ondernemers hebben wel een eigen bedrijfslocatie: bijvoorbeeld kantoorruimte of een winkelpand.

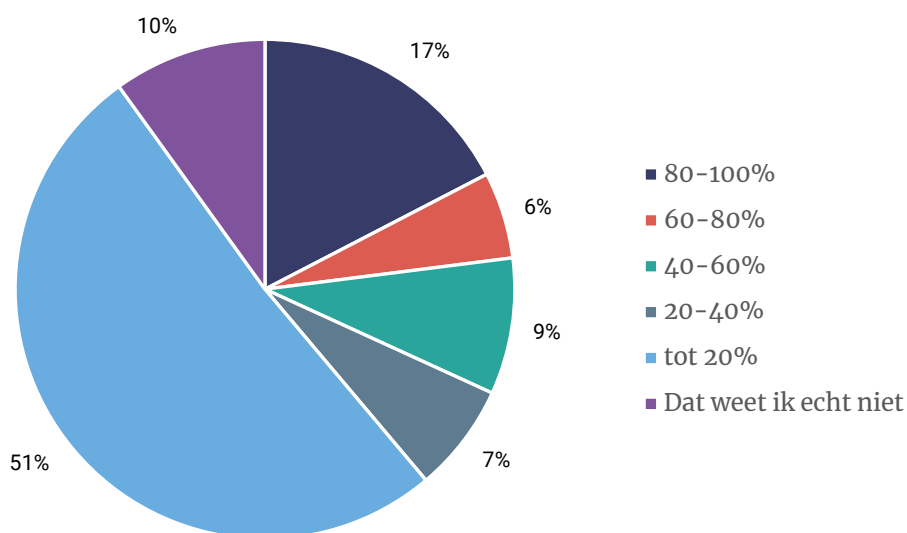
Waar activiteiten van organisaties hoofdzakelijk plaatsvinden. n=2.272

Thuiswerken bij de helft van de ondernemers niet of nauwelijks mogelijk

Bij een zesde van de ondernemingen met bedrijfsonroerendgoed, werkt men (bijna) volledig vanuit huis. Bij de helft wordt hoogstens een klein deel thuisgewerkt.

Deel van de gewerkte uren in een gemiddelde week die ondernemingen momenteel vanuit huis werken. n=1.045, uitsluitend ondernemingen met bedrijfsonroerendgoed

Twee derde ondernemers maakte 'zachte aanpassingen' tijdens corona

Bijna twee derde van de ondernemers met een bedrijfspand heeft tijdens het coronajaar ruimtes en/of materialen gedesinfecteerd. Circa een derde maakte looproutes of plaatste een plexiglas of baliescherm.

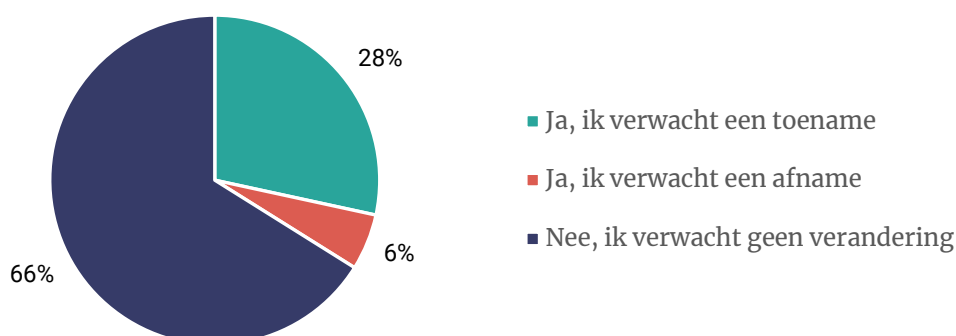

1.4 Verwachtingen werken na coronamaatregelen

1.4.1 Meerderheid ondernemingen verwacht geen verandering

Een kwart van de ondernemingen met personeel en bedrijfsruimte, verwachten tussen het najaar van 2021 en 2022 een uitbreiding van het personeelsbestand. Het najaar van 2022 een toename in het aantal werkzame personen. Vooral ondernemers in de financiële sector verwachten een toename. Een kleine groep verwacht een afname, deze ondernemingen zitten vooral in de industriële sector. Twee derde van de ondernemers verwacht in deze periode geen veranderingen.

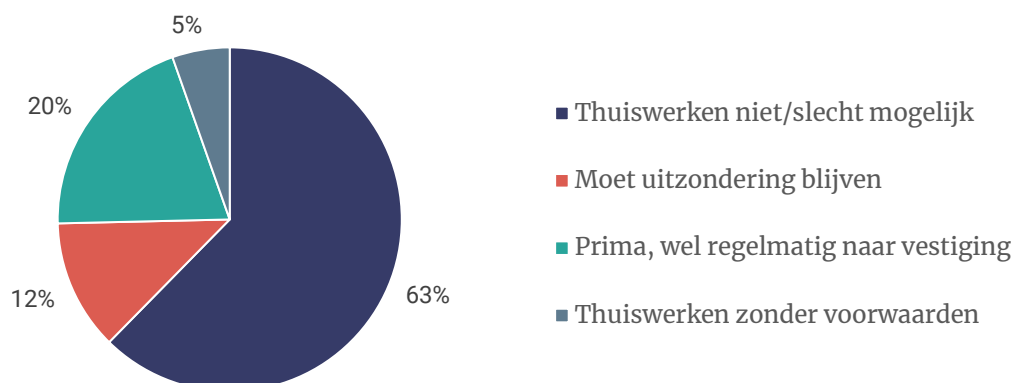
Verwachte verandering in het aantal werkzame personen in de periode najaar 2021 tot najaar 2022. n=669 (alleen ondernemingen met 2 of meer werkzame personen én een formele bedrijfsruimte)

Na corona thuiswerken in veel sectoren beperkt of niet mogelijk

Ruim zes van de tien ondernemers personeel en bedrijfsruimte zeggen dat thuiswerken na corona niet of slecht mogelijk is. Een op de acht ondernemers wil dat thuiswerken alleen toestaan als uitzondering blijven. Een op de vijf ondernemers vindt thuiswerken prima, maar het personeel moet wel regelmatig naar de vestiging komen. Een kleine groep ondernemingen zegt dat personeel zonder voorwaarden thuis kan werken. Deze laatste twee groepen die positief staan tegenover thuiswerken, zijn vooral werkzaam in de financiële en zakelijke dienstverlening.

Mogelijkheid om wel of niet thuis te werken als de coronarestricties zijn opgeheven. n=669 (alleen ondernemingen met 2 of meer werkzame personen én een formele bedrijfsruimte)

Meer ondernemers denken aan uitbreiden dan aan afstoten bedrijfshuisvesting

Ruim acht van de tien ondernemingen met personeel én een bedrijfsruimte zijn niet van plan de werkvloer na de restricties anders in te richten. Ook zijn acht van de tien ondernemers niet van plan de bedrijfsruimte te vergroten of te verkleinen. Van de ondernemers die wel de bedrijfsruimte willen uitbreiden, wil een derde de huidige oppervlakte met meer dan de helft uitbreiden. Ondernemers in de industrie en bouw denken relatief vaak aan uitbreiden van de bedrijfsruimte: 33% heeft hiervoor plannen. Inkrimpen wordt overwogen door één op de tien ondernemingen in de financiële en zakelijke dienstverlening, tegelijkertijd overweegt negen procent van de bedrijven in deze sector om de bedrijfsruimte uit te breiden.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl